

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertletn 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 19. kimovca 1873.

List 38.

XXI. Križ — sodnji dan izvoljenim čast, veselje in zveličanje.

In takrat se bo prikazalo znamenje
Sina človeškega⁴. Mat. 24. 30.

Kadar je Zveličar naš Jezus Kristus vzdignil se v nebo, in so aposteljni gledali za njim, tadaj sta stala pri njih dva moža v belih oblačilih in sta rekla: Možje Galilejci! kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, kateri je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga vidili iti v nebo.“ (Djanj. apost. 1, 1—11.)

Tako je, tisti Jezus, kateri je za nas umerl na križu, in je po svojem slavnem vstajenji od mertvih vzet bil v nebo, „pride spet v oblakih neba z veliko močjo in veličastjo“ (Mat. 24, 30), „in mi vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme slehern v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo.“ (II. Kor. 5, 10.)

Po vesoljnem vstajenji od mertvih bode vse človeštvo vidilo tedaj Sina človeškega, Jezusa Kristusa, prihajati v oblakih neba k vesoljni sodbi. Znamnje pa, katero se bo prikazalo pred poslednjo sodbo, bode znamenje Sina človeškega, t. j. sveti križ, kateri se bo kakor blisek zasvetil na nebu od vzhoda do zahoda. To znamenje se prikaže na nebu. Kadar se pribojuje in premaga kako mesto, se na njegovem verhuncu postavi zastava v znamenje zmage; tako bo tudi Kristus v spomin, da je svet premagal in nebesa pridobil, sveti križ zmagovito razpel na nebu. Tedaj bode svetemu križu njegova čast, tistemu križu, kterega je svet imenoval pohujšanje in nespamet. Tedaj se bodo veselili pravični, kateri so se bojevali pod križem, sovražniki njegovi pa bodo jokali in zdihovali.

Nekteri cerkveni prijatelji menijo, da tisti križ, na katerem je Jezus Kristus umerl in kterega po vsem svetu razneseni delci se sprimejo tedaj, ponesó na nebu angelji in da se shrani potlej v nebesih na veke, kjer bode veličasten in nespremenljiv kot orodje večnega zveličanja, kot altar, na katerem se je Jezus Kristus nebeškemu Očetu daroval. Kakor se je meč, s katerim je David premagal Goljata, slavno hranil v tempeljnu; tako se bode tudi križ kot zmagoviti meč hranil v tempeljnu večne slave. Ravno to terdijo o ternjevi kroni. Mnogi menijo, da angelji ponesó to znamenje kot zastavo pred sodnikom. Drugi pa mislijo, da se prikaže tedaj le podoba križeva v toliki svetlobi, da previšuje solnčno, in da bode očitna vsemu svetu, vidna na vse strani. Tako se pokaže, da je Kristus podvergel si vesoljni svet ter premagal z močjo svetega križa vse sovražnike. Dalo se bo na znanje vsemu svetu, da križ je ključ, ki odpira nebesa. To znamenje bo pričalo, da nihče ne pojde v Kristusovo slavo, kdor se ni dobro vojskoval

pod zastavo svetega križa. Tedaj bode očitno, da vse naše dela se bodo cenile po križu; vsak namreč bo prejel plačilo, kakor se je vdeležil terpljenja in zaslužnja Kristusovega; dela pa, ktere se niso godile v svetem križu, bodo zaveržene kot nevredne kraljestva nebeškega.

Pred sodnji stol Jezusa Kristusa morajo tedaj priti vsi ljudje, dobri in hudobni, pravični in krivični, živi in mertvi. „In vidil sem — govori sv. Janez — velik bel sedež, in njega, ki je na njem sedel, spred kterega obličja sta pobegnila zemlja in nebo, in njima ni bilo mesta najti. In sem vidil mertve, velike in male stati pred sedežem in bukve so se odperle; in druge bukve so se odperle, ktere so (bukve) življenja; in mertvi so bili sojeni po tem, kar je bilo zapisano v bukvalh, po svojih delih. In morje je dalo mertve, kateri so bili v njem; in smert in pekel sta dala svoje mertve; in so bili sojeni vsakteri po svojih delih.“ (Skriv Razodenje 20, 11—13.)

Pred Kristusov prestol pridejo bogaboječi očaki ali patrijarhi, kateri so med malikovavskimi narodi mnoge stoletja ohranovali in razširjevali vero v edinega pravega Boga. Sem pridejo razsvetljeni preroki, kateri so obljubljenega Odrešenika zvesto napovedovali in pričakovanje njegovo vedno poživljevali. Sem se postavijo jasne zvezde svete cerkve, aposteljni Jezusovi, sveti blagovestniki in očetje, kateri so s svojim učenjem in življenjem Kristusovo vero razširjevali po vsem svetu. Sem pride na tisuče nedožnih otrok, kateri so, preden so poznali greh, usahnili kakor nebeške cvetlice. Prikažejo se množice devic, ktere so brez madeža ohranile telo svoje, sprelepi tempelj svetega Duha, v vedni čistosti in svetosti. Pridejo v dolzih verstah sveti spričevalci in mučenci, kateri so zatajevali sami sebe, svésti si boljji prihodnosti zaničevali minljive posvetne stvari in veselice, v ponižnosti, pokorščini in radovoljnem uboštvu služili Bogu, ga hvalili in poveličevali, kateri so iz ljubezni do njega terpeli prebritke bolečine, prelivali svojo kri in darovali svoje življenje. Sem se vstopijo mnogi pobožni očetje in matere, kateri so s pobožnimi sinovi in hčerami razmnožili Kristusovo cerkev. Pridejo tudi vsi miloserčni, kateri so zverševali dela duhovnega in telesnega usmiljenja, podpirali sirote in vdove, tolažili žalostne itd. itd. Prikažejo se skesani grešniki, kateri so za svoje storjene grehe se spokorili, odpušenje in milost Božjo zadobili. Pa prikazali se bodo tudi ti, kateri so v grehah umerli, terdovratni v nespokornosti ostali, nedolžnost in pravičnost zatirali, vsakoršne krivice in hudobije doprinašali. Strašna bo tedaj sodba pravičnega sodnika.

In ta strašna poslednja sodba se bo godila očitno. Tedaj se bodo spomnili grešniki, da so tudi oni na zemlji očitno sodili Jezusa najsvetejšega, in sicer kri-

vično in neusmiljeno. Kadar jih Jezus v njih praznoti in hudobnosti pokaže pred vsim svetom, tedaj se bodo spomnili, da so tudi oni Jezusa hudobno alekli celo do masega. Kadar bodo dani v sramoto in terpljenje, se bodo mogli spomniti, kako so oni Jezusa zasramovali, bičali, s ternjem mučili in terpinčili svetega sodnika. Kadar bodo izročeni v večno smert, oh tedaj jim bo živo v spominu, da so Baraba izpustili, nedolžnega Jezusa pa v smert obsodili. In kadar se napolnijo očitno izreče in izvrši ta grozna sodba nad njimi, tedaj bodo čutili, da so tudi oni očitno v Jeruzalemu pred Judi in premnogimi pagani smertno sodbo izrekli in grozno izvršili nad Kristusom. Kadar se v sodbi vsi življi obernejo proti grešnikom v pogubljenje, tedaj se spomnili bodo, da so tudi pri obsodbi Jezusovi solnce in mesec, zeni ja in grobi obračali se proti njim in s strahom jih napolnovali zavolj storjene krivice. Tedaj se bodo spomnili svojih hudobij nepopoljšani sovražniki katoliške cerkve, kako so jo zasmehovali, zaničevali in preganjali skrivaj in očitno, z besedo in z djanjem. Tudi ti, ki so v katoliški cerkvi izrejeni vživali tolikrat presv. rešnje Telo Jezusovo, pa so umerli v velicijh grehijh nespokorjeni, bodo spoznali, kolikrat niso poslušali glasú svojijh dušnih pastirjev, ne glasú svoje vesti, ne opominov svojega angela varha; kolikrat so služabnikom Kristusovim za skazano poterpljivost in ljubezen vračevali le z zaničevanjem in preganjanjem. Spoznali bodo, da niso marali na zemlji za poštene in pobožne, marveč so jih zasmehovali in zaničevali. Njihove vlade je konec; lju lika je ločena od pšenice. Njih sodnji stoli so poderti, in čakajo jih zdaj le večne kazni in muke. Tu stojé zdaj pred solncem večne pravice, slišijo pred vsim svetom svoje grehe in hudobije; vidijo, da so zgrešili namen svojega življenja; spoznajo, da niso mogli nič storiti proti Jezusu in njegovi sveti cerkvi, da so s svojim preganjanjem le razmnoževali njeno slavo. V svetlosti večnega Soluca spoznajo, da so se zastoj upirali zoper njeno vladu, in vse to jih napolnuje z grozo in britkostjo proti samim sebi. Zaničevavci Božjega razodenja vsi bodo vidili, da so Jezusovi skrivnostni nauki in nauki njegove svete katoliške cerkve vsi resnični; kako nespametni so bili toraj, da jih v življenji niso hotli verovati, ne v svoje sveličanje obračati! Zdaj pa vidijo, kako se vse stvari vzdigujejo zoper nje, tiste stvari, ktere so oni rabili namesti v čast, le v razšaljenje Božje. Nimajo je nobene tolažbe, nobenega besednika; strah in groza in obupanje jih navdaja, vse gine in umira pred njimi; le on živi, kterege so zaničevali, kterege so zasmehovali in preganjali, Jezus Kristus, neskončno sveti in pravični Sodnik.

Sveti križ se bo tedaj lesketal na nebu; ne bo več zastava vojskujočijh, temuč znamenje večne zmage. Blaženi, kteri zaslišijo takrat vesele besede: „Pridite izvoljeni mojega Očeta in posedite kraljestvo pripravljeno vam od začetka sveta!“ Pridite vi ubogi v duhu, vi ponižni, mirni, čisti, vi preganjani zavoljo pravice! Pridite, da za kratko terpljenji prejmete večno življenje, za sveto vojskovanje venec nebeškega veličastva. Pridite, ljubi moji! k meni, svojemu prijatelju, svojemu bratu, svojemu Jezusu, v mojo večno čast in slavo.

K unim na levi pa poreče: Poberite se spred mene, vi prekleti, v večni ogenj, prejmite zasluženo plačilo za svoje hudobne dela, za svojo nehvaležnost, za svoje grehe in krivice. Mnogokrat sem vas klical, pa me niste slišali; velikrat sem vas hotel zbrati okoli sebe, pa niste hotli, toraj poberite se v večni ogenj!

Kadar se izreče ta sodba, koj se tudi izvrši. Z znamenjem zmage pojdejo spevaje izvoljeni za Jezusom Kristusom z vsemi angelji v večno življenje. Kako krasen in veličasten bo ta sprevid! Naprej ponosó an-

gelji sveto znamenje Kristusovo, sveti križ, in za njim pojdejo devetere verste čistijh duhov. Za temi pojdejo vsi svetniki in svetnice Božje. Tu so nedolžni otročiči s palmovimi vejicami igrajoči, tam modre device s svetilnicami hvalne pesmi svojemu ženinu pevajoče; tu pojde Sodnik sam s preblazeno svojo materjo Marijo; tam rednik njegov sv. Jožef s starimi očaki; ondi sv. Janez Kerstnik z vsemi preroki, sveti Peter z ostalimi aposteljni, sveti Štefan z rudečo versto mučeniekov; tam svetla versta škofov in spoznovavcev, ter brez števila svetnikov iz vseh stanov, iz vseh rodov in jezikov!

In kako se radujejo! Minule so vsaktere težave, nadloge in britkosti; sedaj gredó v večni mir in pokoj. Minuli so vsi boji za resnico in pravico, sedaj jih čaka nevenljivi venec pravice. Končano je vsaktero terpljenje, in pričinja se jim nedopovedljivo veselje. Poterta je moč sužnosti in hudobnega duha, in kraljevali bodo v kraljestvu svojega Očeta. Jenjalo je zasramovanje in poniževanje, zdaj bodo povišani in poslavljeni. Prešlo je časno življenje, prišlo pa večno, in z njim zveličanje, ktero ostane vekomaj.

Grozno pa bude obsojenje hudobnih in strahovito njih pogubljenje! Britko bodo vpili in plakali, kar se bere v bukvah modrosti: „Oh mi neumni, zgrešili smo tedaj pot resnice, in luč pravice nam ni svetila, in solnce spoznanja nam ni vzhajalo. Utrudili smo se na potu hudobije in pogubljenja, in smo hodili po težavnijh potijh, za pot Gospodovo pa nismo vedili. Kaj nam je prevzetnost pomagala, ali bahanje z blagom — kaj nam je prineslo? Ker to je prešlo kakor senca, in kakor memo tekoč sel, in kakor ladija, ktera po valečem morji splava, ki se ne najde, ko odide, ne nje sled, ne tir njenega gredeljna v valovijh; — tako smo tudi mi bili rojeni, in smo kmalo jenjali biti, in ne moremo pokazati nobenega znamenja čednosti, temuč v svoji hudobiji smo poginili.“ (Modrost. bukv. 5, 6—14.)

Plakaj, dokler je čas, da ne bo treba v bodočem življenji plakati vekomaj; tu je usmiljenje, tam vlada pravica; tu je razveseljevanje, tam muka; tu je smeh in spév, tam jok in večni ogenj; tu ošabnost, tam červo jedina; tu napuh, tam poniževanje in kazen. Ponižuj se tedaj v življenji in prav skesaj, da se ne boš kesal mučen v vnanjijh temotah. Naj te nikar ne omami tukaj razveselevanje posvetnijh reči, da te ne zadene tamkaj bridko cviljenje. (Sv. Anzelm.) Imej pred vsim v časti sveti križ, veselo znamenje odrešenja in pribežišče grešnikov, ter hodi zvesto za svojim križanim Zveličarjem, da najdeš sodnji dan usmiljenje pri Jezusu Kristusu, kteri bodi češčen in hvaljen sedaj in vekomaj! Amen.

Kdo je lenuh in postopač?

So ljudje nove šege, kteri redovnikom, klosterskim ljudém očitajo, da lenobo pasejo, da so postopači, in veliko družega ostudnega. Ali je to res? Ljudje, kteri tako gerdo svete redove černijo, so sami malo pridneži, ki dostokrat Bogú čas kradejo, ljudi pa hujskajo, šuntajo in s svojim nečednim življenjem nadlegajo. Naj bi le vsi ljudje imeli tako lepo za telesno in duhovno delo čas razdeljen, kakor ga imajo redovniki in klosterski ljudje, in bili tako vestni kakor uni, ne bilo bi toliko nesrečnih ljudi. Po svojijh pravilijh morajo redovniki vsi delati, in sicer duhovsko pa tudi telesno delo, poslednje zlasti, kar je bratov neduhovnov. Vodilo sv. Franciška pravi: „Bratje, kterim je Bog zmožnost dal, naj delajo zvesto in pobožno, da odženo lenobo, ki je sovražnik duše, in vendar duha svete molitve in pobožnosti ne ugasé, kteremu morajo druge časne reči slu-

žiti. (Vod. V.) Koliko dobrega n. pr. frančiškanski red stori, bo najbolj pojasnilo, ako malo pogledamo v zgodovino tega reda.

Sv. Frančišk je bil rojen v Asisi na Laškem leta 1182. L. 1223 je papež Honorij III poterdil njegov red; 41 lét pozneje (1264 je imel njegov red že v 33 okrajinah 8000 samostanov z več kot 200.000 prebivalci. Namen frančiškanskega reda je: Spreobračanje ljudi z zvestim posnemanjem nauka in ubožnega življenja Jezusa Kristusa in apostelnov. Pokoršina, čistost in evangeljsko ubožstvo so tri cvetlice, k katerim se z obljubo zavezujejo. Njih obleka že sama kaže oštrost in zatajevanje. Vsaka hiša ali samostan ima svojega guardijana (stražnika) in vikarja (namestnika), kateri se na dve leti na novo volijo. Več kloštrov je pod eno provincijo (okrajino) in vikši cele provincije se imenuje provincijal (okrajnik), vesoljni red pa ima svojega velikega prednika, ki se imenuje redovni general (vesoljni prednik) in v Rimu stanuje. Blizo tako so vravnani vsi drugi katoliški redovi. Veliko svetnikov, in imenitnih in preslavnih mož je imel ta red.

Red sv. Frančiška je neizrečeno veliko delal in dela, terpel in terpi za sv. Cerkev. V 14. stoletju je 124.000 frančiškanov samo za kugo umerlo, tedaj počez vsako leto 1240 frančiškanov. Od l. 1768—1857, tedaj v 89 letih, je poslal ta red samo v sveto deželo 1799 frančiškanov (grejo na šest lét), izmed kterih jih je 499 tam življenje pustilo; med temi jih je 117 umerlo za kugo, 4 so bili od turkov umorjeni, 6 so jih razkolniški greki ubili, 18 jih je na morju konec vzelo, 24 jih je umerlo za mertudom; 2 sta umerla v sluhu svetosti. In kolikor koli je v uni deželi težavno kake spreobrnjenja doseči, so jih vendar v tistem času spreobrneli 3297 (1555 grekov, 1040 armenov, 189 koptov, 149 protestantov, 17 judov, 437 poganov, 110 nestorijanov, monolitov in jakobitov).

Zdaj je v sveti deželi veliko frančiškanov, ker imajo tam veliko kloštrov, namreč veliko duhovnov, veliko pa tudi neduhovnov, rokodelcev, učenikov, učencev itd. V Jeruzalemu imajo celo tiskarno za bukve, in tako oliko razširjajo po vsem Jutrovem, koder se arabska beseda govori.

Ves frančiškanski red ima zdaj po svetu kacic 60.000 redovnikov. Nekdaj jih je imel silo veliko več. V okrajini sv. Križa je 12 kloštrov, pa 183 redovnikov.

Pred 600 leti je bil sv. Frančišk z 12 mnihii šel v sveto deželo, in tamkaj, pravi neki popis, je vstanovil kraljestvo, ki je bilo stanovitniše, kakor pa kraljestvo Bogomira Bouillonskega, ki je bil ob času križanskih vojsk jeruzalemski kralj. In kaj so terpeli od tistega časa oo. frančiškani v sveti deželi! Turški meč, turška kuga, turška jeza in ječa, rop, preganjanje so bili njih trinogi. L. 1860, tedaj pred 13 leti, je bilo poslednje veliko preganjanje katoličanov po Siriji in na Libanu, v katerem je bilo do 120.000 kristjanov svojih posestev oropanih in pregnanih, kacic 14.000 pomorjenih, med temi samo na Libanu 111 redovnikov in mašnikov; tudi več redovnih sinov sv. Frančiška je življenje zgubilo; v Damasku so bili do zadnjega vsi frančiškani (njih 8) in skoraj vsi drugi duhovni pomorjeni; kazali so mi drevo na klosterskem dvorišu, na ktero, kakor so govorili, so bili turki enega patrov obesili že mertvega, ali je bil sam na drevo bežal (ne vé se natanko) ter so mu roke zaporedoma posekali.

L. 1853 sem vidil v Aleksandriji v Egiptu angelško pohlevnega škofa iz frančiškanskega reda, preč. g. Perpetua Guasko-ta, ki je pred nekterimi leti umerl. Le-tá, kakor je sam popisal, je bil še poprej delj časa v Jeruzalemu. Pripovedujejo pa, da skor vsako leto, ko je tam bival za predsednika pri varhii Božjega

groba, posebno pa l. 1834, je kuga na vse kraje gospodovala; v omenjenem letu je v enem mescu umerlo 19 menihov samo v samostanu sv. Salvatorja v Jeruzalemu, v katerem navadno stanuje kacic 60 frančiškanov. On sam je vsim drugim za kugo bolnim stregel, in izmed obolenih so bili samo 3 rešeni, da niso umerli.

Taki tedaj je križ, ki ga imajo nositi oo. frančiškani v sveti deželi, ter se vidi iz tega njih delavnost, njih zasluženje, imenitnost tega reda.

Ena dogodba iz življenja omenjenega škofa Guaskota pa še posebno kaže, kako Bog sicer terpljenje dopusti nad svojo Cerkev, kakor posebej nad frančiškanski red na zemlji; pa vendar od časa do časa očitno pokaže, kako on sam zmiraj čuje nad svojo sv. Cerkvijo in nad svojimi zvestimi služabniki. Blizo nekdanje Pilatove hiše, prav ob poti, je v Jeruzalemu cerkva kervavega bičanja, III postaja križevega pota, kjer je bil Zveličar težki križ na ramo vzel. Ob času škofa Guaskota je bilo že 400 lét, kar je bil eden turških pašatov oo. frančiškanom to cerkev vzel, in jo v konjski hlev spremenil. Ta turška nesramnost pa se mu je hudo utepala, ker vsi konji so mu poginili, ki jih je iz sovraštva do kristjanov deval v to svetišče. Spremenil je toraj iz togote ta kraj v jamo vse nesnage. Pod Guaskom pa so oo. 9 mescev neprenehoma tako prosili, tišali in dokazovali turškim vradnijam svoje pravice do tega kraja, da so ga jim poslednjič turki izročili, spoznavši, da je „lastina latinskih bratov od vervi“ (štrika), kakor frančiškane imenujejo. Skoraj celo leto so potlej potrebovali, da so kraj očedili in otrebili ter z njega izvozili perst, blato in razno nesnago, kar je bilo tam nakopičenega. Svetišče, ki sem ga sam vidil, je čisto novo in silno prijazno. —

Naj pokažejo liberaluhi le senco tega, kolikor so priprosti redovniki storili in terpeli za olikovanje človeštva, za njegov časni in večni blagor, — redovniki, ktere sedanja psevdointeligencija z lenuhi pita in v tem vzroka iše: jih oropati, okraštati, pregnati, pa zapraviti in zadegati vse duhovsko, cerkveno, redovno premoženje, kar je pridnost s trudom pridobila.

Osojlene pisma. *)

Dragi prijatelj!

Tvoja v zadnjem pismu izrečena sumenja, da neki čez petdeset lét bomo mi kristjani morali prositi od judov naredbo sterpnosti (Tolerancedikt), da smemo med njimi živeti, mi daje povod, se spet v obširen pogovor spustiti s tabo o sedanjih prežalostnih časih. In jaz bi to tvojo sumnjo več pripisoval tvojemu upanju, kakor pa tvojemu strahu — ne zameri, da nisi pri meni v boljšem krediti — če nebi bil ti skupnega, čeravno napačnega mnenja izrekel, da menda prokletstvo našega Odršenika težji na tistem osodepolnem rodu; pravim napačnega, kajti Zveličar sveta ni nikdar žive stvari proklel, zvun enega smokvenega dreva; še na kriški umirajoč je svojega nebeškega Očeta svojim trinogom odpušanja prosil! Oče! odpusti jim, zakaj ne vedó, kaj delajo; temuč judje so se sami prokleli, ko so vpili: „Njegova kri naj pride čez nas in čez naše otroke!“ Zato, čeravno se judovski rod od dné do dné bolj množi, čeravno so judje povsod narveči bankirji, tergovci, lastniki železnic, čeravno se vrivajo v vse državne naprave, v zборе, v časništvo in celo na ministerske stole, da na veliki zvon bijejo; in konečno čeravno obrezani judje imajo brezštevilno množstvo zaveznikov kerščenih judov, t. j. prostomišljakov, laži-libe-

*) Hvaležno prejeli iz vradniške roke.

ralcev, protozidarjev itd., vendar do svetnega gospodstva, na katero z vsemi močmi nameravajo, dospeli ne bodo, dokler ne bo vsegamogočni Bog dopustil nastopiti tistemu strašnemu času, v katerem bo, kdor ni hotel Božje resnice sprejeti, lažim prisiljen verovati, t. j. dokler ne bo polčletertletnega gospodstva na se potegnili. — Ah, antikristov je sicer že zdaj legijone na svetu, ali tih ni še nobeden judovski „mašiah“, sedanji so le naznanovavci njegovi, ki mu poti ravnaajo. — Takrat bodo judje, kakor zdaj pri nas Nemci in Magyari, imeli deržavno predstvo.

Ali, prijatelj moj! takrat ne bo govora o toleranciji kristjanov; še kupovati in prodajati ne bodo smeli drugi kakor le tisti, ki bodo na čeli ali na desni roki nosili Antikristovo znamenje, t. j. njegovi vé rni. Kristjani bodo morali bežati in skrivati se v gore, pušave, gozde in v podzemeljske votline itd. Mislil boš morebiti, če nikdar prej, takrat bo konec kat. Cerkev! O kaj še! Vse drugo. Takrat še le bo kat. Cerkev konečno zmagala svoje sovražnike, ker bosta tista dva proroka Božja, ki nista še umerla, Henoh in Elija delala velike čudeže, in kristjane k stanovitnosti nagovarjala zbog česar bosta od serditega Antikrista na zadnje premagana in umorjena. Njuni sv. trupli, ne da bi se nju kdo smel dotakniti, bodete skoz tri dni in pol ležali na sredi sv. mesta (Jeruzalema); potem pa bodeta v neizrečen strah svojim sovražnikom, ter ravno v toljko veselje stanovitnim kristjanom vstala in bosta v nebc vzeta. Antikrist še s pomočjo peklenske moči, s katero je dosihmal delal česnaturne čudeže, bode vse sile napel, in vzdignil se bo v pričó svojih vé rnikov, kakor bog proti nebesom; ali prišel mu bo od zgoraj nasproti nadangel Mihael, ki ga bo z besedo svojega imena. („Kdo je ko Bog?“) nazaj zavernil in končal. Kdaj pa in kje se bo Antikrist rodil, to vé sam Bog; pravijo, da v arabskem mestu Bagdadu prav blizo, kjer je bil stari Babilon — iz kolena Danovega, in to bi znalo res biti, ker stoji v l. Mojz. bukvah poroda (I. Mos. 49. 17—18) da, kader je stari patrijarh Jakob na smertni postelji v Egiptu bil vseh svojih dvanajst sinov k sebi poklical, da bi vsakemu svojo prihodnost prerokoval, je Dan u rekel: „Bodi Dan goraka kača na poti, četveronožna kača na stezi, grizeča kopita konja, da jezdic pade nazaj“. In potem zdihne stavec: „Na zveličanje Tvoje čakal bom; o Gospod!“ Iz tega se vidi, da med tem, ko oče na Odrešenika sveta upanje ima, je sin z Njegovim nasprotnikom v zvezi.

Dalje je sv. Janez, apostelj, kakor se bere v njegovem skrivnem Razodenju (7. 4—8), to je v tistem deli, ki ga sv. Cerkev bere v praznik vseh Svetih, iz vseh kolen Izraelovih sinov vidil dvanajst tisuč zaznam-njanih služabnikov našega Boga; kolena Dan pa ne imenuje.

Ker pa kakor nas uči sv. evangelij, kmali za-tem ima slediti konec sveta in sodnji dan — nadjam se, da tvoja pamet ni tako piškava, kakor pamet naturalistov, in da ti veruješ, kar te vsakdanja skušnja uči, da vse materijalne stvari morajo en začetek in en konec imeti, da kdor seje, tudi žanje, Sin Božji je pred osemnajst sto leti Svoj nebeški nauk po sveti vsejal, bo tudi plod tega semena enkrat požet prišel; da veruješ in za spodobno ter Božji pravici, bi rekel skoraj, potrebi, za primerno šteješ, da vsi tisti, ki so Ga o Njegovem prvem prihodu zavergli in na zadnje kakor hudodelnika na križ pribili, morali ga bodo, kakor jim je tolikokrat zagotovil, o Njegovem drugem prihodu v nebeški slavi in Veličanstvu kakor sodnika viditi — čas tega pa je Bogu samemu znan, tako mi ne moremo govoriti ne o petdeset, ne o sto, ne o tisuč letih. Če hočemo po človeško soditi, premisov (predznamenj) je

dosti, da se svet nekako h koncu bliža, če bi drugih brez števila ne bilo, je že to: „Et quoniam abundavit iniquitas, refrigescet charitas multorum (Matth. 24. 12). Kdaj pa je bila nepravnost večja, ko zdaj? Kdaj je na mesto ljubavi gospodovalo večje sovraštvo, večji goljufije? Kdaj toliko lisičje hinavšine? Kdaj se je hudobija in potuha toliko krila v ovčjo kožo, kakor sedanji čas? Ali se ne štulijo ravno tisti za vernike in katoličane, kateri verske resnice in Cerkev očitno zasramujejo? Bilo je sicer časov, po katerih se je sklepalo na bližajoči se sodnji-dan, ali takih vendar še ne; zakaj oblasti teme napredujejo v umetnosti, kdo bi si bil n. pr. pred sto, še pred pedeset leti izmislil besedo „liberalizem“, besedo sicer lepega pomenka, s katero se pa nedolžne duše, kakor tiči na limanico lové (Deceptura avem fistula dulce canit) in s katero se pa zakrivajo naj nesramniše laži, naj ostudniše tiranstvo!

Misel ta-le popolnoma priprosta: Naravna postava je terpela do dveh tisuč lét, namreč od Adama do Mojzesa, pisana postava tudi nekako toliko, to je, od Mojzesa do obljubljenega Odrešenika sveta; toraj od Njega razodeta postava morebit tudi ne bo delj ostala kakor toliko, dalje, ker je Bog v šestih dneh svet stvaril, sedmi dan pa počival, in sploh številka sedem ima v vsem sv. pismu veliko veljavo. Ali kaj hočemo mi, v prahu nečimernosti ležeči červi s svojimi kombinacijami počtevati z Bogom, pri katerem je tisuč lét kakor en dan, in en dan kakor tisuč lét! Čujmo rajši, ker ne vemo ne ure ne hipa. (Konec nasl.)

Prava vera in lažnjive vere.

(Konec.)

Kdor se vdá pregreham, tudi navadno v veri peša. Iz pregrehe k krivoverstvu je prav kratka pot. Se vé, da veliko je krivovercev, ki se očitno ne razodenejo, ali pa celo nočejo za take veljati, dasiravno očitne verske resnice zametujejo.

Iz ust človeka, ki je pregreham vdan, se kmali zaslišijo besede, ki so že same kriva vera in pošastna laž, namreč: „vsaka vera je dobra.“ Vendar pa zdrava pamet človeka uči in ga prepričuje: ker je le en sam Bog, tudi ne more biti več pravih vér kakor le ena sama, en sam način in prava pot, po kateri se more k Njemu priti. Razne vere ne učijo pa le samo raznih, ampak tudi tako nasprotnih reči, da nikakor ni mogoče, da bi bile vse prave in resnične.

Resnica vekomaj more in mora biti le ena. Ako je res, da dvé in dvé je štiri, potem je vse drugačneje štetje in modrovanje gotova laž. Tako je tudi pri verah, ako ena uči neko reč, druga pa uči drugo tej nasprotno, ni nikakor drugač mogoče, razun da ena teh dveh vér je lažnjiva. Ali kako se bode razločilo med tolikimi verami, ktera je prava?

Ako bi ne bilo družih dokazov za spričanje, da le katoliška vera je prava, pravi nekdo, bi bilo zadosti že to, da vsi razni verci, zlasti protestantje dopusté, da katoličani, ako se deržé svoje vere, se zamorejo zveličati; ko pa katoliška Cerkev očitno naznanuje, da zunaj nje ni zveličanja, kakor o času vesoljnega potopa, ni bilo rešenja za ljudi, ki so bili zunaj Noetove barke.

Prav dobro vemo, kako hudovoljneži kričé, da katoliška Cerkev je tako terda in nesterpljiva (intolerantna). Mi pa rečemo: Protestantje, prisiljeni od resnice, pač morejo spoznati, da se človek zamore zveličati v katoliški Cerkvi; nikoli pa ne bode mogel katoličan terditi ravno tega o človeku, ki je v protestanški veri.

Spoznanje protestantov, da tudi v katoliški Cerkvi se zamore človek zveličati, ne priča nič drugega, kakor da zmota je večkrat prisiljena resnici spridevanje dati; nikoli nikakor pa se resnica ne more v pogodbo spustiti z zmoto.

Toda razun v poprejšnem spisu naštetih znamenj še drugi dokazi spridučejo, da edina prava vera je katoliška. Na prvem mestu je ta neutajljiva očitnost, da katoliška vera je podveržena vednemu preganjanju.

Jezus Kristus je napovedal, da njegova Cerkev bode v vedni vojski s peklenškimi vrati, da je pa té vrata nikoli ne bodo premagale. Ali ni res takó? Peklenske vrata so zmiraj škripale, se odpirale in zapirale. Obešali so se na té vrata judje, pogani, krivoverci in hudobni izdajavski katoličani, in z njimi vred so se zaganjale vrata v Cerkev Kristusovo? Kaj pa je bil nasledek? Peklenske vrata so poslednjič preganjavce same sterle in priperle v pekel, Cerkev pa je vselej smagala z Božjo pomočjo, in ohranila se je čista in nepoškodvana, kakor je bila od Boga ustanovljena. Druge verstva so poginile in poginjajo brez preganjanja; katoliška vera se razširja med naj hujšim preganjanjem. Katoliška Cerkev ni nikoli nikogar preganjala, nikomur krivice delala, kolikor jo tudi hudovoljni krivoverci in drugi sovražniki obrekujejo. Sovražniki katoliške vere se péhajo katoliški Cerkvi natvezti in podtikati marsiktere hude djanja in dogodbe, kakor je vojska zoper albigece, bartolomejska noč itd.; toda zgodovina je za terdno spričala, da tacih djanj ni Cerkev nikoli ne poterčila in ne priporočala. Tudi katoliški učeniki velikrat katoliškim učencem lažejo, kakor so v lažnjivih krivoverskih in drugotnih zapeljivih zgodovinah brali in študirali.

Druga posebnost je, da zgodovina nima zgledov, da bi na smertni postelji ljudje v krive vere prestopali; ravno nasproti pa je brez števila zgledov, ali da bolj prav rečem, vsa zgodovina je polna tacih zgledov, da so nejeverniki, razkolniki, krivoverci v katoliško Cerkev prestopali in prestopajo na smertni postelji. Kaj pa to pomeni? Ali vam ne kliče vaša zavedenost, da na pragu večnosti si človek tisto izvoli, kar iz naj globokejšega serca čuti in spozná, da je zanesljivo, da ga k Bogu pelje in ga bode v večnosti osrečilo? Ali si upa to kdo tajiti? Kaj je takrat v prvi versti, narodnost, ali vera?

Še druga resnica je ta, da še nikoli noben človek ni zapustil katoliške Cerkve zato, da bi bolj pobožno, bolj čedno živel. Nasproti pa nas uči zgodovina, da vsi tisti, ki so zapustili katoliško vero, so to storili zato, da bi v kaki drugi veri, to je, krivoveri ali neveri, živeli bolj samopašno, prosto, razpreženo, neredno. To je prav dosti očitno znamenje, da k temu zapušenju katoliške vere jih ni peljala resnica, ne čednost, ne ljubezen do Boga; ampak poželenje, da bi mogli bolj samopašno, razuzdano živeti, da bi si kaki dobiček dokopali, kako ženitvo osnovali, svojo jezo iztresli itd. Strast tedaj je bil vzrok pri tacih. Kdor je zmožen te djanja utajiti in ovreči, naj se pa oglasi.

Umnost in neumnost.

Slavni francoski državnik in opravnik Jean P. P. Sauzet*) pravi, da „naj mičniši študija za človeka je človek“; — pa tudi, da „preiskovanja in premišljevanja duha so vendar vselej vredne, da se na prvo mesto stavijo.“

*) „Reflexions sur le mariage civil et le mariage relig.“ Nemško, Mainz 1873.

V tem oziru je kaj prav posebnega, da človek, ki zajde in se zbega v nravnem (čednostnem) oziru, zgubi tudi tako naglo zdravi um.

Sveto pismo to poterjuje, ker priča, da je neumnežev silo veliko število. To pričajo tudi vsakdanji ljudje, ki imajo natorno zbrisano pamet: precej ti razločijo bedaka, da le vidijo njegovo obnašanje, ali ga slišijo govoriti. Pravijo pa: „Ta človek nima nič moškega“, — ali da je „terčen“, „prismuknjen“, ali tudi naravnost, da je „neumen“, „prismojen“, „šema“. Take in enake primke si nakopljejo pa zlasti meseneži in napuhneži, katerim je razuzdanost in napuhnenost tudi možgane zmešala. Abraham a st. Klara pravi: „Stultus und Stolz wachsen auf einem Holz.“ Javaljne je večih norcev najti, kot so prevzetneži in napihneži.“

Duh božji govori v sv. pismu, da je neumnež, norec tisti, kateri Boga tají. To prepričanje je tako globoko vtisnjeno v um in serce, da vsakdanji ljudje s zdravim umom precej spoznajo tiste za neumneže, katerim vera in versko življenje nič mar ni, ki od Boga, vere in Božjih reči prav nič bolj spoštljivo ne govoré, kakor od smeti in plév.

Taki vertoglavci se pa dandanašnji posebno kažejo v liberalnem pisarstvu. Kdor le en list kakega prostomišljaškega časnika v roke vzame in 5–6 verstic prebere, že spazi, kako neumno, brezglavno je to pisano. V tacih listih ne najdeš nič moškega, nič spodobnega, nič postavnega. Ob kratkem: vsakdanji ljudje s zdravim umom spoznajo zdajci, da tega ni pisal mož, ampak neumnež. O tacih rečéh, ki otrok pri sedmih, osmih letih z neko modrostjo, bi rekel, in z nar večí spoštljivostjo govori, pa ti večkrat starec, človek, ki se je visoko šolal, morebiti celo „dr.“ postal, pa tako neslano in nemarno brusi, da se tudi nedolžnim otrokom „prismojen“ zdi. Taki ljudje, kakor zinejo, jim neumnež izmed zob pogleda, — kakor pero v roko vzamejo, jim traparije ali pa bogoskrunstva in žaljenja bližnjega na popir sujejo.

Naj bolj smešno je, da taki vertoglavni ljudje sami sebe za „inteligencijo“, ali za „umne ljudi“ čislajo in se kaj ošabno bahajo, da so n. pr. „svobodni“, ki jih vendar nespamet ima čisto v verigah! Zato pa pošteno kmečko ljudstvo gerdo zasramujejo in pravijo, da zdihuje „pod klerikalnim bičem“ in več tacih neslanih laži“. Tudi napihneni Golijat je nekdaž Izraelcem zabavljaj, da so „sužnji“, sam „spurius“ se je pa za „svobodnega“ ponašal. — Pravijo, da „omiko“ razširjajo med narodom. Kakošno? Kakoršno sami imajo, nespamet, neumost, pregreho, kakoršne je toraj zmiraj več na svetu.

Ogled po Slovenskem in doplet.

Kmet s hribov liberalcem.

Kosmata kapa! naši liberalci so kar na enkrat postali za vero vsi goreči. „Tednik“ in njegov stric „Narod“ pišeta v sestavku „duhovni in kmetje s povdarom: „vera mora biti! Mi vere ne jemljemo, kajti vera se ne dá ukrasti; vero vsak človek v svojem sercu nosi, do tje pa ne sega nobena roka; tudi gospodov duhovnikov mi (liberalci) ne sovražimo; Bog obvaruj! Ti gospodje oznanujejo Kristusovo vero ljubezni in sprave; v cerkvi, kadar od sv. evangelija govore jih poslušajmo“ itd. — Tristo zelenih cekinov! Prav tako je znal se hliniti — kadar je hotel nas priproste kmete na limanice zvoditi . . . . . ski „ferboljtar“, od ktereга je sploh znano bilo, da ima ravno toliko vere, kolikor njegov kuže. Toda poznali smo ptiča. Sej smo vidili, da je bilo njegovo življenje popolnoma brezversko, dan-

današnji bi rekli: liberalno; toraj mu pa tudi ni nihče nikdar nič zaupal; sej je bilo vse njegovo djanje lepim besedam naravnost nasprotno. Krivo priseči mu je bilo nič; da je le kmeta ožulil. Sej kdor nima vere, nima tudi vesti. Tudi človeku, ki ni še ob vso vero, včasih vest oglušči; a dokler ima v sercu še kaj vere, se mu vender le prej ali poznej vest zopet zbudí; brezvercu pa se vest ne more v tem življenju lahko zbuditi, ker je skoraj nič več nima. Boga in pekla se ne bojí, ker ne veruje vanj, da se le s plajščem zunanje poštenosti pred svetom zagrinjati in svoje hudobne dela skrivati zná, pa je na terdnem. — Kdor nima vere — dalje tudi nima keršanske ljubezni. Ljubezen, ki ni keršanska je le samopašna. Keršanska je pa brez vere nemogoča. Torej izvirajo vse še tako bliščeče dobrodelne skazovanja liberalcev ne iz keršanske, ampak le iz samopašne ljubezni (n. pr. če bi kak bahač mogočno vergel za kak dober namen nekaj petakov ali stotic, češ, glej me no! pa bi desetkrat rajši vzal, nego dal, — če ne bi ga sebično skazovanje gnalo).

Podobni kakor oni „ferboljtar“ se mi zdite tudi vi tako imenovani liberalci v mnogoteri obleki. Kaj je vam vera — ste že večkrat pokazali v svojem „Narodu“, n. p. z zaničevalnim norčevanjem čez molitve, misijone, procesije, odpustke itd. Vaše spoštovanje do Boga se kaže tudi s tem, da ga pišete, skor bi mislil zaničevaje: „bog“. (Rajni Metelko je gramatiko gotovo dobro znal, a njemu izjema ni bila protigramatikalna, da se mora pisati edini pravi Bog z veliko čerko; tako pišejo vsaj skoraj sploh olikani narodi, katerim ni Bog le prazna beseda.) — Celó v tem listu, ko hočete nas kmete učiti, da naj bomo terdno prepričani o vašem verstvu, govorite o molitvi prav čisto brezversko, češ, da molitev v časnih rečeh ni za nobeno hasen, razven da — kakor „pravijo“ — v nebesa pomaga. Človek, ki tako zaničljivo o molitvi, o procesijah, s katerimi smo ubogi kmetje o hudi suši se k Bogu zaupljivo zatekali, o božjih potih, in zlasti z zagrizeno strastjo o cerkvenem poglavarji govori in očitno piše, — taki človek je nevaren; bojmo se ga! Sej pravi naravnik Učenik sam, da celo tistega, ki Cerkve ne posluša, imejmo kot pagana in očitnega grešnika; kaj pa še veljá od tistih, ki se bahajo s tem, da so ven in ven nasprotovalci njeni!

To ste tedaj vi liberalci. Zdaj pa, kdo so duhovniki, pred katerimi nas kmete svarite, da naj jih zunaj cerkve nikar odveč ne poslušamo? — Jih tudi poznamo. Oni bivajo med nami in naše vsakdanje težave veliko bolje poznajo, nego vi marsikteri omehkuženi mestnjani, dohtarji in pisarčiki: Duhovniki, — vsaj fajmoštri — gotovo so večidel po deželi poleg nas posestniki zemljišč, so toraj kmetovalci z nami vred; sreča ali nesreča na polji, ki nas zadene, zadene tudi nje, plačujejo davke kakor mi in še večí. Pri njih sem še vselej tudi o rečeh, ki ne spadajo ravno bistveno v cerkev, dobil dober svét zastonj; jezičnemu dohtarju v Ljubljani, ki je liberallec, mogel sem plačati za to, da je par besedi z menoj govoril, takoj 5 f. — Pravijo, da v sili se dober prijatelj spozna. To sem skušal v hudi bolezní pretečeno leto. Duhovnik je bil tolikokrat pri meni; prišel je pervikrat k meni v hudo viharni noči, precej dolgo pot, za katero je zdravniški dohtar zahteval vselej 15 gl. In vi brezverski liberalci bi radi naše zaupanje do duhovšine spodkopali? Ali mislite, da smo brez glave? Če se najde kje kakí revež tudi med duhovniki, ga ne bom zagovarjal; pa ravno taki je vam liberalcem v vsem nar bolj podoben s svojim graje vrednim obnašanjem. Na deželi, to vidim iz skušnje, kjer koli se vgnjezdí kakí liberallec, — se ondod večí del škandalov ne manjka. Le-tam uni ima po dve, tri žené, pa še to in

to poverhi; drugi je v pohujšanje otrokom in v spotiko poštenim kristjanom, in če družega ne, je žuljivec ubozega kmeta.

Sej vesti nima nič, ker nima vere in ne Boga. Tedaj vas poznamo. Vaša lepa beseda: „vera mora biti“, bi nas veselila, ko bi bila resnična; pa nas hoče le slepiti. Ktera vera? tega ne poveste. Vam bi bila nar ljubši nobena, ali pa vsaka druga ljubši, kot katoliška. Ta vam je nar bolj zoperna, morda zato, ker je vašim djanjem nasproti, kakor je bila že v začetku liberalnim saducejem in prevzetnim farizejem. Sv. Janez Kerstnik je bil Herodiji zopern, kdo ne vé, zakaj? Da je tudi vam duhovšina tern v očéh — ni čuda nič; — le nič vredna bi mogla biti, če bi bila vam po volji. — Da véra sploh in sama na sebi zarad vas ni v nevarnosti, to vam priterdimo tudi mi vsi radi. In akoravno se tudi ob vero lahko pride, kar ste nam vi pričé (vera je po katekizmu namreč dar božji, ki ga Bog onim odtegne, ki je zarad prevzetnosti in drugih strast niso vredni), se vender tudi mi odveč ne bojimo, da bi jo nam spodkopali vi, če tudi vam volje k temu ne primanjkuje — (sej satan tudi želi, da bi vsi ljudje satani postali). Pa vi — rečem še — ste nam za ta del manj nevarni, kajti poznamo vas čedalje bolj, — zato se vas bomo vedili varovati — kakor tudi tistih vsih, ktere nam hočete vi vrniti za poslance. Bog in sveti križ nas vari sovražnikov križa. P. P., kmetovalec.

Poslano z Gorenskega.

Po doveršenih duhovnih vajah je bilo vse v največi vnemi, storiti, kar je mogoče, da dnevnik dobimo. Upajmo, da bojo vsi toliko značajni, da iste sklepe spolnijo. Tistikrat je bilo priznано, da darovati je treba, in da darovati hočemo, ko bi si imeli tudi od ust kaj pritergovati. Delajmo zdaj, da se to spolnuje. Prepričani bodimo, da ljudstvu ne moremo boljšega storiti, kakor da ga obvarujemo kužnega brezvérnega liberalizma. Ker se pa ta hinavska prostost po brezvernem časništvu razširja, je naša sveta dolžnost ji nasprotovati in se prizadevati, jo z vsemi močmi premagovati. V tem oziru delajo čversto, brez strahú in vse hvale vredno „Zg. Danica“, „Novice“, „Slov. Gospodar“ in „Glas“. Pa to ni še dovolj. Sej vemo, da v Ljubljani dnevnik tudi v slovenskem jeziku, indiferentizmu popolnoma vdan, si prizadeva, kar le mogoče, vcepiti vernemu ljudstvu slovenskemu brezverni liberalizem. Da se razširja prava politika; da se naš narod olikuje na katoliški podlagi, moramo vstanoviti katolišk, političen, slovenski dnevnik.

V tej zadevi ne smemo rók križem deržati. Ljudstvo se nam mora smiliti. Pred vsem pa je treba skrbeti, da list ne stane previsoko, da bo tudi manj premožnim mogoče si ga naročevati. In ravno v ta namen je treba kaj darovati — darovati toliko, da se vloží „kavcija“ in verh te še precej kapitala dobro naloži, da bo moč že z obrestmi nekoliko stroškov vsako leto poravnati. Ako se to zgodi, potem naj se še slehern prizadeva — kar le mogoče, list med občinstvom razširjati, ob enem ga pa tudi podpirati s pisanjem vvodnih člankov in družih dopisov.

Tako ni potem nobene dvomljivosti zarad obstanka lista.

Vsak naj daruje po zmožnosti iz ljubezni do domovine in do naroda — kolikor več, toliko bolje, v terdnem prepričanju, da katoliški reči na Slovenskem v sedanjem času bolje službe ne more storiti.

Eden, ki želi katol. dnevnika in toraj pomočkov zanj.

Iz Ljubljane. Katoliški društvi imate 28. t. m. ob 6 uri zvečer v svoji dvorani slovesnost v spomin 900letnice Praške nadškofije in ob enem tombolo za Dolence s točo poškodovane. Odbor, vljudno vabeči k obilnemu vdeleževanju pri tej slovesnosti, priporoča je ob enem, naj bi dobrotniki, ki imajo pripravnih reči za tombolo in jih uterpé darovati, nekoliko poskerbeli za dobitke, da bode društvu manj treba nakupovati.

Kaže se upanje, da bode eden odličnih udov naše družbe zastopal tudi Slovence pri toliko imenitni slovesnosti v Pragi.

— **Društvo za učiteljske vdove** ima v sredo, 24. t. m. dopoldne ob 9 svoj redni občni zbor v Reduti.

— **Bukve družbe sv. Mohorja**, kar je bilo naročnikov pri ranjku g. Lesarju, se dobiva pri sestri ranjcega, Neži Lesarjevi, v ravno tistem stanovanju ob Zvezdi h.-št. 30. Veliko jih je še oddati; naj pošljejo po nje, kateri jih še niso sprejeli.

— **Darov**, nabranih po Danici za pogorelce v Vinici smo 17. t. m. poslali prečast. gosp. dekanu Ant. Aleš u v Semič 104 gl. 80 kr. — Č. g. Šim. Zadniku je 22. avg. poslanih 12 gl. nabirk za ondotne pogorelce. (Upamo, da je ta denar došel; poterdila še ni.)

— **Volitve** po razrešenem starem državnem zboru bodo na Kranjskem za kmečke skupine 16. okt.; v mestih in terjih 23. okt.; za veliko posestvo 30. okt.

— **Narodov katekizem.** Ta list, ki pravi, da „vero spoštuje in fajmoštrov ne sovraži,“ je v št. 212 povedal nov mirakel: da na Notranjskem vera ni v nevarnosti, tudi ne, „če je kdo v petek meso jel“. Pristavil je obrekovanje, da ga ti ljudje sami skrivaj jedó, in da se to smé, če jim kdo plača. — Ali čete še kaj več od teh „spoštovalcev vere?“ —

Iz Šmartna pri Kranji. 17. sept. J. K. — Svojim prijateljom in znancem dam vediti, da 7. sept. t. l., t. j., v nedeljo pred malim Šmarnom zjutraj precej ko je štiri odbila, je v farovško poslopje strela udarila, in v treh urah je strehe na štalah, in vse druge poslopja v pepel spremenila; živina je bila rešena, drugo je pa vse zgorelo. Ne ene pesti klaje nisem imel zjutraj oteti živini dati. Le dervarnica in farovž sta ostala. Ljudje so hitro pritisnili, in hvale vredno je njih prizadevanje z brizglo, z vožnjo vode, s škafi itd. rešiti, ako bi se bilo kaj rešiti dalo. Saj to so ubranili, da na dveh stranéh ogenj ni naprej segel, in so s tim mežnarijo, farovž, pa tudi cerkev rešili. Očitna hvala vsim pomagavcem.

Dopisniku iz Kranja v „Tagbl.“ št. 206 pa svetujem, naj k pridigam hodi, da ne bo po svetu laži razširjal, da v Šmartnu toliko „od pekla in hudiča pridigujem.“

Iz Kranja piše nekdo v „Nar.“, da je g. N. iz Ljubljane v ondotni „pevski besedi“ Husa navdušeno slavil, ki so ga, češ da, verski fanatiki požgali! — Kdo vé, če nevedni dopisatelj sam ni versk fanatkar — namreč zoper svojo lastno vero? ... Zastran Husa bi tudi on lahko vedil, kar pravi zgodovina: „Nicht das Concil, sondern das gemeine peinliche Recht jener Zeit verurtheilte den Hus zum Tode.“ Ne kaki „verski fanatikerji“, ampak takratni juristi so ga k smerti obsodili.

Podgradom, 9. sept. — Predraga Danica! zapiši včerašnji dan nam v zlate bukve, da še poznejši rodovi vedó, kako vesel in imeniten je bil za našo podfarc in za vso okolico tukajšno. — Vinovaščani so sozidali prav čedno kapelico „Mariji pomagaj“ v čast. Napravili smo v njej podobe Matere Božje, sv. Ambroža in sv. Avguština in druge potrebne reči za mali altarček. Prosili smo mil. g. kneza in škofa, da so nam privolili v tej novi kapeli opravljati naj svetejši daritev nove zaveze, in pooblastili so me, da smem to hišico „Mariji pomagaj“ po cerkvenih obredih blagosloviti. Zares ve-

liko veselje je napolnilo vse farmane, ko sem jim razodel to novico. — Na male maše dan ima pri nas družba naših poštenih fantov in deklet svoj misijonski praznik in odpustke, katerih so se, mislim, tudi vsi vdeležili. In ta za našo podfaro že tako imenitni dan je bil odločen za blagoslov nove kapele.

Po popoldanski službi Božji smo šli v prav slovesni procesiji iz farne cerkve do kapele, ki je le katicih 20 minut oddaljena. Bog sam, tako upam, je ozaljšal ta dan. Ko je ves dopoldan deževalo, in še med drugo službo Božjo zares lilo, se je opoldne razjasnilo in bil je naj lepši popoldan. Za križem in novim benderom so šli možje ter so molili sv. rožni venec. Za njimi je šlo veliko poštenih deklet s prižganimi svečami. Potem sta nesla dva mladenča podobi sv. Ambroža in sv. Avguština; za temi so nesle 4 ovenčane dekleta lepo ozaljšano podobo Marija-pomagaj; za temi pa so nesli 4 možje krasno ovenčane svetinje (portatile). Okoli podob in svetinj so svetili naši verli fantje. Za svetinjami smo peli duhovni z drugim ljudstvom vred litanije Matere Božje.

Med priterkavanjem in streljanjem s Starega grada smo prišli do kapele in po slovesnem blagoslovu kapele in njenih podob je bilo darovanje za potrebe njene.

Tri dni zaporedoma bo sv. maša v novi kapeli. Danes je bila prva, pri kateri je bila tudi pričujoča 5 let stara deklica, ktera je bila na spomlad hudo zbolela, tako da 5 dni ni nič govorila, samo klicala je včasih: Marija, Marija! (Čudno zares, da majhno dete ni klicalo matere ali očeta, ampak le Marijo!) Njeni starši so jo obljubili v to kapelo k Mariji-pomagaj, in zopet je spregovorila in tudi kmalo ozdravela. (Kapela je bila že takrat s podobami vred dodelana.) Starši so le te terdne misli, da na prošnjo Marije pomočnice je Bog hčerki zopet zdravje dodelil, in kdo bi si upal jim ovračati to pobožno misel?

Kakor se na Gorenskem časti Marija-pomagaj, naj se tudi po Dolenskem povzdiguje in prepeva slava na čast Marije pomočnice. — Janez.

Rimsko mesto.

(Spisal humoristično Val. Gašperšič.)

(Dalje.)

Načert smo dali od Rima, sedaj pa koračimo od kolodvora proti mestu, pridemo do „Monte Cavallo“, go katerem hribčku se gre v mesto, vendar se obrnemo na desno po planoti proti „Monte Pinčio“ ker se Rim nam odprè; sicer ne celo, ampak „Trastevere“, in od daleč bazilika sv. Petra. Tukaj sedimo, in kar nam zdaj v glavo pride, more nam dati pavzo, pravi Hamlel. Šest sto lét je minulo, da je Rienzi, potem Tribun, na Aventinu stal, premišljeva: Nesrečno mestó ti, kraljica tisoč narodov, obropana si od svojih odpadlih otrók. Razmere časov so skozi enake: Nič novega pod solncem! Takrat papež pregnan v Avinjonu, sedaj v Vatikanu zapert; takrat napadi po ulicah, sedaj rop na „monte Cíttorio“ (zbor laški); takrat novi poglavar na Kapitolu, sedaj novi kralj v Kvirinalu, kjer se ga upanje boji, kakor angleškega kralja Henrika IV v enakih okolišinah. Ali zgodilo se bode, kakor nas zgodovina uči, kar večna pravica in evropska civilizacija tirjajo (besede Papeževe). Ako ne, — bojimo se, da bode pal oltar, zemlja se stresla, troni se prekucnili.

V Vatikanu se ne delajo postave, katere so „oportunske“ (le za tiste krivične prilike), tam vlada zistem, ki je nezmotljiv, da se spolni, kar je „vaticanano“ (pri Mauzonu „vaticanare“ pomeni prerokovati): „Roma aeterna“. Napoleon I molči, ko mu Consalvi tako govori. Lepa cesta na desno pelje mimo palače „Barbe-

rino" v mesto na terg „del Popolo“, ali mi gremo naravnost doli po visocih stopnicah.

Zagledamo tu naj lepšo ulico v Rimu „Corso di Roma“. Po Korzi je hodil stari Caesar na Kapitol, prej ko je bil umorjen; tukaj so se vozili do Kapitola Avgust in drugi kervavi zmagovavci rimski. Po neprijaznem Rimu doli gremo do Tibere in čez most, kjer stoji „castello st. Angello“, Angelov grad, od katerega so papeži mnogokrat Saracene zapodili. Pri ti priliki naj pomnimo, da Vatikan kakor terdnjava se proti sovražniku lahko brani; zakaj proti jugu je homec Vatikanski, proti vzhodu Tibera voda, proti Severu mu grad Angelov močno varstvo dava.

Po dolgi ulici poleg Tibere pridemo do velikega lepega prostora, „terga sv. Petra“. Od daleč na visočini stoji bazilika sv. Petra, dvojnato stebrišče ob desni in ob levi proti Vatikanu in Tiberi, na katerem se vidijo lepe štatve; spredaj je prostor „San-Pietro“. Pod stopnjami po katerih v baziliko gremo, stojita velikanska kipa sv. Petra in sv. Pavla, tudi obelisk, od katerega se bere, da je vidil Izraelce, ko so se iz Egipta odselili; pa ogromna vodometna. Vodo v Rimu imajo v veliki časti, in zdi se nam, da nekaj od poganske ideje od boga Neptuna med ljudmi še zmiraj živi: po velikih prostorih vidimo velike, krasne „fontane“ (vodnjake, studence), katere kinča stari Neptun in vsa njegova mokra družina. Pa tudi je prav merzla voda; že stari Rimljani so imeli vodovode, katere, kakor dioklecijanski, se še vidijo; tudi papež Pij IX so milijonov izdali za take naprave; tako smo v Rimu čuli, da so Rim z dobro vodo preskerbeli. Sploh pa na Laškem za telo ni veliko dobrega. Kadar se bomo zopet na pot podali, bodemo oči saboj vzeli, usta pa doma pustili.

(Konec prih.)

Razgled po svetu.

Švicarsko. Časnik „Vaterland“ v Lucern-u piše o toplicah v gornjem Engadinu pri sv. Mavriciju, kateri kraj je po dopisih od ončod že znan čast. bravcem.

Služba Božja, pravi ta list, je primerno vravnana. Misijonar, iz Celja na Štajarskem (č. o. Maks), zraven svojega slovenskega materinega jezika govori popolnoma tudi nemško, italijansko in romansko; v pomoč ima svetovnega duhovna, ki govori francosko, angleško, špansko in portugiesko. Toraj zamoreta ta dva gospoda slehernemu postreči v njegovih duhovnih potrebah. Katoličanje tudi to dobroto spoznajo in so gospodoma hvaležni, pa tudi drugoverci so jima prav prijazni. Neka gospa iz Vestfalskega je darovala cerkvi „harmonium“, ki je vreden 1200 frankov. Drugi imeniten dar je križev pot, ki je vreden več sto frankov. Ako bode reč tako pospeševala, utegne vender 400–500 raztresenih katoličanov dobiti lastnega pastirja. Sploh gosti pri skerbi za telesno zdravje ne pozabljujejo svoje duše in dajejo lepe zglede. Ob nedeljah in praznikih je bilo zmiraj po 3000 ljudi pri Božjih službah. Zdaj se tuji že razhajajo, toraj je eden gg. duhovnov že odšel, čast. o. Maks pa odide v kaci 4 tednih, kadar se bodo tudi delavci odpravili, menda nazaj v Švajningen. Zdaj tam tako zidajo in delajo, da bojo drugo leto lahko čez 1000 več gostov sprejeli.

Nemško-Laško. Na Nemškem in na Laškem se delata dva nova velika greha. Na Nemškem šhofje volijo fajmoštre brez privoljenja vlade; na Laškem fajmoštri molijo v procesijah brez dopušenja okrajnih glavarjev. Zato na Nemškem in na Laškem škofe in fajmoštre globijo in zapirajo: kajti živimo v času „vestne svobode“ Neronov in Deoklecijanov. Zarad hudodelstva molitve in procesij n. pr. sta obsojena v Lombardiji župnika v Mapellu in v Ambiveri vsak za 30 lir, pravi „Unità“.

Za novi časnik „Slovenija“ je po vsih krajih veliko navdušenje. Pomoči je že precej zagotovljene. Odbor prosi, kakor že tudi unkrat, naj se berž berž pošljejo pôle, ki so bile po dekanijah razposlane (ali pa tudi privatno od posameznih krajev, ker sliši se, da vsi gg. dekanani niso pôl kar precej naprej poslali). Kjer ni adresa že na pôli natisnjena, naj se naredi napis: Prejme „Odbor za novi časnik Slovenija. Oddati v tiskarni Blaznikovi v Ljubljani.“

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. župnik v Kropi, Henrik Kahl, je umerl 12. t. m. R. I. P. Kropa fara je razpisana 15. sept.; fara Zali log pa 4. sept., ker č. g. fajm. Anton Pintar se podá v pokoj. Prestavljeni in postavljeni so naslednji čč. gg.: Lapajne Karol s Predaselj v Kranjsko goro; Mohar Peter s Trate v Predaselje; Ramovš Andrej s Svibnega v Škofjo loko; Bevc Jan. s Černomlja na Trato; Videmšek Mat., novoposvečenec, pride v Černomelj; Puc Alojz z Grada v Križe pri Terž.; v Grad Morè Ant., novoposveč; Kristofič Lor., pride za provizorja v št. Ožbald; Belar Jož. na Breznico; Kukelj Ant. iz Postojne v Vodice; Korbič Ant., novopos., v Postojno; Ankerst Jan. (po lastni želji) z Javorja v Kamno gorico za duh. pom.; Kuhelj Mat. za prov. na Gojzd; Zalokar Jan. v Šmihel pri Žuženberku za adm.; Lotrič Leop. in Polaj Vinc. v Žuženberk; Gorenec Leop. v Šentjuri pri Svibnem; Merjašič Jož. v Drago; Skvarča Jan. v Slavino; Juri Rozman na Ig; Molek Mart., sem. duh., v Kočevje; Erjavec Jan. za adm. v Kropo; Kepec Fr. za pomočnika bolnemu fajmoštru v št. Gothard; Marinko Jože, sem. duh., v Kostanjevico; Lenasi Ant. v Šent Jernej in Klobus Val. na Vreme; Vidregar Jan. v Svibno; Bohinec Sigism. za pom. bolnemu fajmoštru na Dobrovo; Kralj Matija v Sostro; Ferjančič Jak., novopos., v Stari terg pri Poljanah. — Č. g. Jak. Gros je dobil faro Zagorje.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Šmartna 2 gl. star. den. za srečno zadnjo uro. —

Za afrikanški misijon. J. Ribar 1 gl.

Za Dolence s točo poškodovane. Farmani iz Čemšenika 16 gl. — Neimenovana 40 kr. — Duhovni in verniki na Verhniki 40 gl. po pr. g. dekanu. — Dr. J. M. iz Mureka 5 gl. — Duhovni in verniki v Logatcu 20 gl. — Po preč. g. dekanu iz Šmartnega pri Litiji 8 gl. 28. kr. — Franciškanska tara 21 gl. 85 kr. — Od sv. Lenarta na Gorenskem farmani z duhovnim pastirjem 7. gl. — Z Rakitine pastir in ovčice 7 gl. — Brezimeni 2 gl. — Kranjskogorska župnija po č. g. duhovnem pastirju 13 gl. — Podbreška fara 8 gl. — Predosljiški farmani in nekteri drugi dobrotniki 10 gl. — Č. g. Ant. Lampe 15 gl. 42 kr. — Dobrotnik iz Ljubljane 50 gl. — Kan. dr. H. Pauker 10 gl. —

Za pogorelce v Biški vasi. P. T. 2 gl. — Dr. A. Čebašek 5 gl. — Z Rakitine 3 gl. č. g. pastir in verniki. — Mosešejska fara 5 gl. 50 kr. — Predosljiški farmani in nekteri drugi dobrotniki 10 gl. — Č. g. A. Lampe kot nekdanji pastir ovčicam 15 gl. 43 kr. — Dobrotnik iz Ljubljane 30 gl. —

Za pogorelce v Vinici. Predosljiški farmani in nekteri drugi dobrotniki 10 gl. — Dobrotnik iz Ljubljane 20 gl.

Za reveže št. Peterske fare pri Novem mestu, Dobrotniki iz Ljubljane 25. gl. —